DISSERTATIO MEDICA INAUGURALIS,

DE

HYDROCEPHALO INTERNO.

QUAM

ANNUENTE SUMMO NUMINE,

Ex Auctoritate Reverendi admodum Viri

D. GULIELMI ROBERTSON, S. S. T. P.

ACADEMIÆ EDINBURGENÆ PRÆFECTI;

NEC NON

Ampliſſimi SENATUS ACADEMICI conſenſu,

Et nobiliſſimae FACULTATIS MEDICÆ decreto;

PRO GRADU DOCTORATUS,

SUMMISQUE IN MEDICINA HONORIBUS ET PRIVILEGIIS

RITE ET LEGITIME CONSEQUENDIS;

Eruditorum examini ſubjicit

CAR. GUL. QUIN, A.B. T.C.D.

HIBERNUS,

Soc. Med. Edin. Soc. et Phyſ.-Chir. Praeſ. Annuus.

Ad diem 12. Septembris, hora locoque ſolitis.

EDINBURGI:

Apud BALFOUR et SMELLIE,
Academiae Typographos.

M,DCC,LXXIX.

4

Digitized by the Internet Archive
in 2019 with funding from
Wellcome Library

https://archive.org/details/b30791893

Viro admodum inter philoſophos inſigni,

GULIELMO BROWNRIGG, M. D.

DE ORMATHWAITE,

In agro Cumbrienſi,

Haſce ſtudiorum primitias,

Quas, inſtitutis academicis morem gerens,

Invitus juris publici facit,

Lubentiſſime tamen,

Affini ac amico ſuo,

Dicat

AUCTOR devinctiſſimus.

ERRATA.

Pag. 7.	*lin.* 8.	*pro* Nuck	*lege* Huck	
8.	14.	*dele* diutius		
11.	20.	*pro* numerare		numerari
9.	10.	interea		inter ea
20.	18.	morbo		morbi
23.	10.	fuit		ibat
26.	11.	nimis		nimius

DISSERTATIO MEDICA

INAUGURALIS,

DE

HYDROCEPHALO INTERNO.

QUÆDAM, pro more ſolito, de re medica ſcripturum, temeritatis forſan jure aliquis me incuſabit, quod, adhuc in medicina tiro, pro themate morbum mihi propoſuerim, qui diu etiam in arte primoribus ſeſe truculentus oppoſuit, et huc uſque invictus fere per gentes graſſatur: Quando autem de hydrocephalo interno mihi in animum venit diſſerere, nullus ſperare auſus ſum, de re tam ardua me novi quid allaturum,

rum, ſignorum ſolummodo minutias illas animo meo inculcare volui, propter quas, inter omnes, morbus hicce detectu difficillimus evadit.

Priuſquam vero ad morbi phaenomena recenſenda progredior, dolere liceat hydrocephali hiſtoriam, e proprio experientiae penu, me parum depromere poſſe; quum tamen a ſcriptoribus praeſidium petenti, quos experientia in ipſis curationibus docuerit, minime inter eos de morbi natura mihi convenire videtur.

His itaque dubiis diſtracto in animo eſt, ita hydrocephalum depingere, ut gravioris cujuſquam auctoritati fidem parum derogare videar; Whyttium tamen, prae reliquis, plerumque ſecutus, utpote qui primas, nec immerito, de hac re laudes, ſibi vindicat.

DE MORBI HISTORIA.

Apud omnes conſtat, ſemper fere impuberes eſſe qui hydrocephalo, interno dicto, cor-

corripiuntur; aetas fortaſſe quae ſecundum inter nonumque jacet annum maxime morbo huic obnoxia eſſe invenietur; quamvis interdum adoleſcentes viribus ejus ſuccumbant; neque deſunt exempla eorum, queis, diu acta pubertate, morbum affuiſſe comprobatum eſt. Fothergill * annos quinque et viginti, † Nuck triginta natum, hydrocephali ſymptomatis correptum, ſuperſtitem vidit; quadragenaria quaedam in noſocomio Edinenſi nuperrime fatis conceſſit, cui, ſecto cadavere, humoris limpidi copia intra cerebri ventriculos detecta fuit; rarius tamen hujuſmodi inveniuntur exempla.

E labe quadam, quam vix haereditariam appellare poſſumus, pendere videtur hydrocephalus; plures, ſcilicet, ex iiſdem parentibus pueros infeſtat, etiamſi nulla iſtius mali veſtigia inter parentum germanos indagari valeant. Nullo tamen temperiei peculiaris ſigno, nullo corporis vitio evidente ſenſibus noſtris, labes haecce obvia redditur; quoniam

* Vide London Medical Obſervations, vol. 4. p. 52.
† Ibid.

quoniam frequentius pueri corripiuntur, quibus, antequam morbus acceſſerit, corpus validum, mens vivida, ſalus denique omnino firma fuiſſet.

Tardis nonnunquam paſſibus, (ſicut * Whyttius autumat), ſubrepere videtur hydrocephalus. Teſte autem Fothergill, aliiſque plurimis, intra dies plerumque viginti, vel octo et viginti, curſum abſolvit; vix unquam in diem trigeſimum quintum producitur acutus hicce morbus, de quo nunc agitur; ſaepius breviori temporis ſpatio miſellum e vivis eripere ſolet, quam ſupra memoratum tempus diutius perſtat.

Inter initia hydrocephali languet aeger; nauſea, ſaepe vomitu, una vel altera vice, quotidie tentatur; capitis dolor regionem praecipue ſuperciliarem, vel verticem, lancinat, hoc nonnunquam cum ventriculi affectibus alternante. Aliquando etiam obſervatum fuit, hoc multo magis, quam illo latere, dolere caput, et verſus latus dolens admodum

* Vide eſſay on dropſy of the brain.

modum inclinari; dolor etiam plerumque cervicem infeſtat, modo artus, modo inteſtina torquet. Quando ſic ſe res habeant, cephalalgia interdum levior eſt; lumen oculi quodammodo refugiunt; plorat et vigilat plerumque miſer; ſi ſomnus adſit, dentibus nonnunquam frendet, et naſum digitis carpit; ſubito perterritus e ſomno excitatur; alvus ſemper fere admodum aſtringitur; aliquando tamen foecum copia colore ſubviridi inferius dejici ſolet.

Hucuſque de morbi ſignis inter omnes convenit; de arteriarum autem ſtatu, ſcriptorum inter ſe diſcrepant ſententiae.

Si fides Whyttio habenda eſt, ab ipſo morbi initio pulſus frequentior eſt; et graviſſimae equidem medici illius debetur auctoritati, ut credamus exempla perplurima ſeſe obtuliſſe, ubi in hunc modum ſe res habuit; teſtibus vero * medicis quibuſdam recentioribus, nonnunquam pulſus, per paucos ſaltem morbi incipientis dies, ne minime quam in ſanis citatior invenitur.

B Signis

* Fothergill et Watſon, Lond. Med. Obſer. vol. 4.

Signis ſupra memoratis invaleſcentibus, ſtrabiſmus aliquantulus accedit; pupilla paululum dilatatur; vomitio increbreſcit; capitis dolor eo uſque intenditur, ut triſtes aegri ejulatus aſtantium animos horrore percutiant; pyrexiae nunc, quaecunque ſint, ſigna inſtant; arteriae celerius moventur; ſitis et ſpiritus difficultas urgent; calor corporis, praecipue circa capitis regionem, augetur; febris ſaepe veſpere graveſcit, et vultus ſubinde rubedine obduci ſolet.

Neque mens, corpore gravibus adeo malis laceſſito, intacta ſemper manet; nunc temporis etenim delirium, et interdum ferox, quod phrenitide laborantes torquet, caeteris aliquando ſignis accedit, praeſertim ſi aeger jam adoleverit.

Hac itaque malorum ſerie inſignis primum curſus ſui ſtadium percurrit hydrocephalus; temporis autem limites, qui ad hoc perficiendum ei concedantur, admodum incerti ſunt; diebus vero quatuordecim circiter in hunc modum peractis, aliam quodammodo prae ſe fert ſpeciem morbus;

arteriarum

arteriarum pulſus huc uſque citatiores, jam tardiores fiunt, quam qui ſanis eſſe ſolent, viribus ſuis atque intervallis ſimul parum aequales; calor interim haud imminutus manet, dolor aliquantulum miteſcere videtur; et, ſopore vigiliam prioris ſtadii excipiente, in coma tandem incidit aeger, manibus ſuis capiti ſaepe admotis; oculorum affectus in pejus ruunt, ſtrabiſmus augetur, pupillae magis dilatantur, et caecus denique omnino fit miſerrimus; quae ori ingeruntur devorat, neque vomitu ea ſicut antea rejicit; alvus aſtricta manet; nonnunquam tamen, hic temporis, vermes inferius dejiciuntur.

Cum per dies quoſdam, numero utplurimum incertos, ſub hac forma morbus perduraverit; paucos ante obitum dies, arteriarum pulſus denuo fiunt aequales, adeo autem debiles, necnon frequentes evadunt, ut vix tandem numerare queant; ſpiritus difficillime, et, ſicut in apoplecticis, cum ſtertore fertur; quae in oculis alba eſſe debent, aliquando ſub finem morbi rubeſcunt; neque rarius accidit hinc pallere vultum, illinc

linc ſimul rubere; toto corpore, praecipue in artubus, maculis ſeſe rubris oſtendentibus; aegre demum deglutitur; faeces et urina ejiciuntur; et dirae tandem membrorum diſtentiones miſerum e vivis eripiunt. Non ſemper tamen hucuſque progreditur morbus, aegro nonnunquam pereunte priuſquam coma affuerit.

Morbi tandem hiſtoria ad finem fere perducta, pauca liceat adhuc ſubjungere, de quibus medici me certiorem fecerunt, quorum in arte noſtra maxime valeant ſententiae; et ex his, ni fallor, dilucide patebit, quantum difficile ſit morbum hunc vere Proteiformem ad amuſſim verbis exprimere.

Medico cuidam, quo non peritior alter, tales vidiſſe nonnunquam contigit omnium ſignorum intermiſſiones, ut corticem Peruvianum, nec ſine fructu, interdum propinaret.

Alter etiam ſagaciſſimus nuperrime aegrum vidit, qui intra ſeptem ab initio dies morbo huic ſuccubuit; primo quidem arteriarum pulſus tardi et inaequales fuere,

dein

dein citatiores evenerunt, atque iterum, ante finem, ut in initio, tardi et inaequales facti fuere; lumen oculi nunquam refugerant; neque pupillae dilatatio, niſi poſtremo fere morbi die, obtinuerat; nunquam evomuerat aeger, neque capitis dolore evidente vexatus fuerat.

Plurima forſan generis anomali exempla proferri poſſent; haec vero ſufficiant.

Nunc demum pauca de morbi ſpecie dicenda ſunt, quem (etſi eodem nomine appelletur) phaenomena, aegrotantium habitus, cadaverum ſectiones, cuncta denique ſuadent, hydrocephalo ſupra depicto admodum eſſe diſſimilem.

Morbus iſte, cujus jam tradita fuit hiſtoria, jure inter acutos enumerari poteſt; utpote qui intra dies, ut plurimum, octo et viginti curſum ſuum abſolvat, et cujus initia omnibus pyrexiae indiciis ſtipantur. Suadent autem plurima, in medicorum ſcriptis invenienda, morbo vere chronico, ideoque recte inter hydropes alios enumerando, aquam intra cerebri ventriculos ſtagnantem ſaepe

ortum

ortum praebere ; quantum illius indoles ab acuti diſtet, ſigna paucis enarrata facile evincent.

Hydrocephalus igitur chronicus ſaepiſſime rachitidi, modo * ſpinae bifidae, vel hydrocephalo externo, conjungitur; neque raro accidit, aquam intra cranium, etiam cerebri ſuperficiei incumbentem, in hoc morbo inveniri. Nulla vero hujuſmodi labe detecta, eos nonnunquam premit, quibus aliarum partium adſit hydrops, vel ſaltem in quibus leucophlegmatia, hydropis ſeminium, demonſtrat. Neque equidem ſeminium ſolummodo, verum etiam ipſe morbus aliquando congenitus eſſe videtur ; eorum etenim qui morbo hoc laborant, ſaepe in ipſo partu capita ſolito majora eſſe cernuntur.

Utcunque tamen haec ſe res habeat, lentis adeo paſſibus utplurimum morbus progreditur, ut intra cranium, in molem fere incredibilem diſtenſum, aquam ad quatuor, interdum quinque, ſex, vel etiam novem librarum

* Vid. Wepferi obſervat. med. practic. de affect. capitis, obſervat. 29. pag. 56.

brarum *menſuram*, invenerint anatomici * ; cerebri aliquando parte ventriculis incumbente ad membranae craſſitudinem extenuata. Neque deſunt exempla ubi totum † fere

* Vide Veſalium de corporis human. fabric. lib. 1. cap. 5. pag. 17.
Vide quoque Tulpii obſervat. med. lib. 1. cap. 24. et Donald Munro, eſſay on dropſy, page 153.

† Ipſiſſimis hic verbis hiſtoriam citare licet, quam amicus veraciſſimus, et chirurgus peritus, Guſtavus Hume nuperrime e Dublinio mihi tranſmiſſit.

'The moſt extraordinary hydrocephalus I ever ſaw, 'was in the caſe of ————, who was born with a 'very large head, but ſeemed otherwiſe healthy, in'creaſed in ſtrength, and grew fat. The head ſoon be'came ſo unnaturally large, and the features ſo alter'ed, as to leave no doubt concerning the nature of the 'diſeaſe; the child, however, increaſed in ſize, grew 'ſtrong in his limbs, was ſprightly, and took food; he 'could both hear, and ſee well, and ſo continued, without 'any bodily complaint, to the age of eighteen months. 'He then died ſuddenly, without any convulſive attack. 'On opening the cranium, we found more than five 'quarts of very limpid water. There was not the 'ſmalleſt trace of membrane or brain, except oppoſite 'the orbits, and near the meatus auditorius, where 'ſomething like medulla ſtill remained.'

re cerebrum e conſpectu amotum fuerit; cranii aliquando quoque hiant ſuturae. Hic loci autem memoriae dignum eſt, nulla eorum capita, quos morbo acuto laborantes Whyttio vidiſſe contigit, vel minime praeter ſolitum grandia fuiſſe.

Ut ad rem autem redeam; capitis mole hac oppreſſi, per annorum ſaepe ſeriem, vitam trahunt aegri, ne ullo quovis e gravibus iſtis cruciati malis, quae hydrocephalum antea depictum citius ad exitum ducere ſolent. Artuum ſaepe adeſt debilitas; et cervix capitis ponderi ſuſtinendo vix par eſſe videtur; aliquando tamen ne haecce quidem debilitatis ſigna in conſpectum prodeunt; et, quamvis nonnunquam ſtupeat quodammodo aeger, ſaepe mens omnino illaeſa manet.

Hinc luce, ni fallor, clarius patet, binos, eoſque admodum diverſos, morbos eſſe, queis unica tamen atque eadem cauſa proxima, idemque nomen, vulgo tributa fuere.

Haec de utriuſque morbi phaenomenis. Poſthac comprobare audebimus, quantum ſigna,

ſigna, tantum inter ſe diſcrepare cauſas. Antequam de pathologia vero loquimur, pauca de diagnoſi proferre decet; in hac autem parte, de eis tantum, quae ad morbum acutum attinent, agendum eſt.

DE DIAGNOSI.

Morbum hunc ingruentem diſcernere haud difficilius quam utile eſſe videtur; quoniam hic, ſi alicubi, principiis obſta, medico pro lege firma eſſe oportet.

In ipſo primo ingreſſu, aegre a ventriculi debilis, dentitionis, vel vermium ſignis, hydrocephali hujus phaenomena diſcernuntur; ſi vero emetico leni, necnon cathartico mercuriali propinatis, adhuc urgeant cephalalgia cum vomitu; ſi praeterea lucis quaedam adſit impatientia, et dolor inter ſcapulas aegrum premat; ſi, denique, labem haereditariam nobis ſuſpicari liceat, in propinquo ſtare hydrocephalum pluſquam veriſimile eſt.

Artuum ſpaſmi quoque ſaepius in dentitione et vermibus adſunt, quam illo hydrocephali tempore, quo maxime his ſimilis ſit affectibus.

Morbo aliquantulum invaleſcente, ſtrabiſmus, et pupillarum dilatatio, cum arteriarum pulſu tardo ac ſimul inaequali, pro certis fere hydrocephali interni indiciis habenda ſunt, praeſertim ſi ſigna jam enumerata hiſce praegreſſa fuerint.

Verſus finem tendente morbo, ſtupor, oculorum caligo, pulſus frequens, et membrorum diſtenſiones, lethalem hydrocephali terminum demonſtrant.

DE CAUSIS REMOTIS.

Satis forſan jampridem de feminio perſcriptum eſt, labem nempe quandam congenitam antea affirmavi pueros ad hydrocephalum acutum proclives reddere; ex quonam vero ſyſtematis vitio pendeat haecce diatheſis,

diatheſis, minime fortaſſe in aperto erit, etiamſi ipſe cerebri ſtatus, qui a diatheſi illa exoritur, clarius expoſitus fuerit.

Rachitis, vitium cachecticum, ſeroſa ſanguinis colluvies, corporis totius debilitas, et quaecunque demum pro cauſis aliorum hydropum procatarcticis haberi ſolent, chronicae potius, quam acutae hydrocephali ſpeciei, ortum praebere videntur.

Multa quoque interea, quae morbum hunc excitare valeant, ponere ſolent medici. Ex his, vaſa cerebri lymphatica rupta; glandula pituitaria vel pinealis tumida; perſpiratio capitis, vel urina ſuppreſſa; et denique caput ab externo percuſſum, praecipue enumerantur.

Quoniam verum argumento a ficta ſolummodo ſimilitudine deducto, quae hydrocephalo huic, cum reliquis eſt hydropum generibus, innititur eorum ſententia, qui plures has cauſas morbum excitare poſſe autumant, neceſſe eſt, ut morbus iſte acutus, quem hydrocephali interni nomine jam deſcriptus eſt, verus eſſe hydrops com-

pro-

probetur, priuſquam, fallaci ſolummodo analogia ductus, cauſas quis utrique affectui communes eſſe ſtatuat.

Ex ſcriptorum autem auctoritate, et cauſae proximae natura, quam, pluribus poſthac argumentis, firmare conabor, admodum veriſimile ſit, externas capitis percuſſiones, quibus infantuli ob aetatem caduci maxime obnoxii ſint, longe frequentiſſimam eſſe cauſam excitantem.

DE CAUSA PROXIMA.

Inter omnes convenit, qui morbo hoc mortuorum ſectionibus verſati, ſcripta ſua juris publici fecerunt, aquam, calore minime coagulandam, nunc intra unum, ſaepius vero plures cerebri ventriculos, detectam fuiſſe.

Hinc, nomine indito, plurimis viſum eſt, humorem hunc a primo morbo initio ſolita majore copia effundi, et paulatim ad eam uſque augeri molem, ut admirabilem

cerebri

cerebri fabricam diruat, et aegri tandem animam extinguat.

Nullus equidem dubito, quin, in hunc modum, curſum ſuum morbus iſte abſolvat, cui hydrocephali chronici nomen antea impoſitum fuerit, utpote quem phaenomena omnia jure hydropem eſſe evincant. Verumenimvero quum hujuſce olim, et morbi quem acutum appellavimus, ſigna parum eadem eſſe plane demonſtratum fuerit, reſtat ut hic loci quantum inter ſe abhorreant eorum cauſae quoque indicem.

Jampridem obſervatum fuit, illos, qui de hac re ſcripſerunt, aquam ſemper in cerebri ventriculis vidiſſe. Plurimarum tamen ſectionum hiſtorias mihi medicus peritiſſimus enarravit, qui in hoc morbo tractando admodum verſabatur; atque ex his patet, aegros interdum mortuos fuiſſe, antequam ſtupor evidenter in aperto eſſet, vel ſaltem priuſquam diu perſtitiſſet. In illis omnibus, cadavere ſecto, guttulae tantum, pro more ſolito, in cerebri ventriculis aquae inveniebantur; vaſa vero ſanguifera tam cerebri

rebri quam menyngum adeo ſanguine turgebant, ut ſumma anatomici arte repleta, nequaquam magis conſpicua eſſe poſſent. Ubi autem, ſtupore jam premente, et toto denique morbi curſu abſoluto, periiſſent aegri, tum parum plerumque vaſa ſanguine ſcatebant; aqua vero, ſicut reliqui retulerunt medici, in ventriculos effuſa reperiebatur.

Si vero iſtiuſmodi ut plurimum ſit genus morbi hujuſce acuti, ut ſanguinis ſolita largiore copia primum vaſa cerebri turgeant, et humoris limpidi effuſio, priorem tantummodo affectum ſequatur, cur non (dicat aliquis) ſcriptores illi, qui in ſectionibus verſati ſunt, de hac cauſa mentionem fecerunt? Huic autem argumento facile occurrere poſſumus. Primo etenim rarius accidit aegros eo morbi tempore rapi, quo culter anatomicus, in ſupra relatis caſibus, plethoram illam, abſque effuſione detexit. Secundo, admodum mihi veriſimile videtur, tale quod antehac phaenomenon ſeſe medicis obtuliſſe; qui tamen, cum e ſpe aquae inve-

inveniendae exciderent, morbum dein nequaquam huic noſtro affinem fuiſſe ſentirent.

Hujuſmodi exemplum in noſocomio Edinenſi, hyeme anni 1777, mihi innotuit. Puella, annos circiter quatuordecim vel quindecim nata, ſignis quibuſdam laboravit, quae pro hydrocephali indiciis ab omnibus habita fuere. Medicus peritiſſimus, qui aegrae curam gerebat, in hanc fuit ſententiam, et quae morbo invaleſcente adhuc ſigna affutura eſſent ſagax praedixit; ſigna adſunt, perit puella. Inciſo poſtea cadavere, ſpes quemque ſpectantium fefellit; nullus enim in ventriculis humor, vel alia quavis circa encephalon parte, inventus fuit; vaſa vero cerebri, et membranarum, ſanguine plurimo turſerunt.

Dum huic diſſertationi ſcribendae operam navarem, accerſente illuſtriſſimo Culleno, mihi conſpicere licuit inciſum juvenis cadaver, qui annos circiter unum et viginti natus, propter phthiſin imminentem, a cibo animali, anno mortem praeeunte,

omni-

omnino abſtinuerat, paucis antequam graviore quovis ſigno correptus eſt diebus, vertigo et tinnitus aurium ſaepe eum tentavere, quae tamen ſtatim fere evanuere. Vigeſimo tandem ante obitum die, juvenem hunc cephalalgia et paralyſis ſigna quaedam corripuere; morbo invaleſcente, hydrocephalum adeſſe ſagaciſſimus enunciavit Cullenus, qui tunc temporis aegri curam gerebat. Mortuo demum juvene, cerebrum oculis noſtris ſubjectum fuit. Vaſa omnia praeter modum ſanguine ſcatebant, et hinc illinc piae matris ſuperficies cruſtula inflammatoria obduci videbatur; ventriculis patefactis, aqua parum coagulabilis, ad duarum unciarum menſuram ibi inveniebatur; nihil vitii in alia quavis cerebri parte detecto.

Eodem fere tempore, mihi aegri annos novem nati hiſtoriam enarravit amicus quidam verax; per hebdomadas circiter tres puer ſignis laboraverat, quae hydrocephalum adeſſe teſtata ſunt; occidit tandem aeger, et, ſecto capite, aqua in ventriculos effu-

ſa

ſa inveniebatur ; tanta autem plethora, vel etiam inflammationis indicia, affuere, ut in pluribus locis morbide pia mater durae adhaeret.

Pro ejuſdem plethorae teſtimonio haberem, quod Whyttius e naribus cujuſdam morbo hoc laborantis bis terve ſanguinem fluxiſſe videret.

Ex his itaque rebus patet, in quibuſdam caſibus aquae in ventriculos effuſioni ortum praebere ſanguineam cerebri plethoram ; eodem fere modo quo peripneumonia, et interdum aſthma, hydrothoracis fiunt cauſae.

Et ſi in animo quidem variam et mutabilem volvamus ſignorum ſeriem, quae ſe in hydrocephalo acuto oſtendunt, et quae vix alio explicari poſſunt modo, libentius forſan in ſententiam ibimus, morbum iſtum, quem jure acutum Whyttius, et poſt illum reliqui depinxerunt auctores, ſemper fere a ſtatu tali capitis plethorico initium capere.

Hinc etenim intelligere poſſumus, cur oculi (ſicut in febribus accidit, ubi nimio verſus cerebrum impetu ſanguis propellitur,) lucis ſtimulum nequeant pati; hinc febris, incipiente morbo, cauſa in propatulo eſt; et febris demum curſu abſoluto, eo forſan tempore arteriarum pulſus tam vi quam frequentia languere incipiunt; eo ſtupor inſtat; quo aquae effuſione plethoram ſanguineam excipiente, jam abſit nimis ſanguinis ſtimulus, et vi tantum mechanica cerebrum premat aqua.

A morborum enim hiſtoriis ſupra traditis patet, aquam (ut in hydrocephalo chronico ſaepe accidit) diu intra cerebri ventriculos ſtagnare poſſe, nullo quovis ex eis ſignis, quae morbi acuti indicia ſint, aegrum premente. Neque equidem omnino explicandum eſſe cenſeo, quomodo aqua puriſſima, et ſtimuli cujuſque chemici immunis, ab initio effuſa, et mole paulatim aucta, donec aegrum interimat, mirabilia illa hydrocephali acuti ſigna exhibere queat, quae ne minimam prae ſe ſpeciem ferant

ferant effectuum ab unica, ſimplici, et paulatim ingraveſcente cauſa, profluentium.

Facile vero credendum eſt, auctum ſanguinis in cerebro impetum, arteriarum poſſe pulſus citatiores, oculos lucis impatientes reddere, calorem capitis augere, et cephalalgiae demum, feroci interdum delirio, ortum praebere; quoniam nunquam fere his non ſtipata ſignis adſit phrenitis, vel alter quivis morbus, in quo incephali vaſa ſanguine praeter ſolitum ſcateant.

Ex hinc longe apoplexiae, quam hydropi, ſimilior morbus de quo ſcribitur evadit; haud vero difficilius explicatu eſt, cur iſtius morbi phaenomena non prorſus eadem ſint, quae in vera apoplexia ſe oſtendant, quam ſi aliquis rationem reddere vellet, propter quam eadem fere cauſa, vis, ſcilicet, cerebrum premens, effectus adeo ſibi diverſos edat, quantum inter ſe diſcrepant apoplexia, paralyſis, epilepſia, catalepſia, hydrocephalus, mania, delirium, cephalalgia, &c.

Ne-

Nequaquam autem vero abſimile eſſe videtur, ſtimulis admotis, vel vi quavis premente, infantulorum minus ſenſile eſſe cerebrum, quam annis poſtea invaleſcentibus evadat. Neque enim dubio locus eſt, quin ad hunc modum ſe res habeat, cum primo in lucem foetus edatur; partus enim tempore, cranii oſſibus ſibi invicem incumbentibus, vi tali, nec non impune, foetus cerebrum comprimatur neceſſe eſt, quae adulti cujuſvis cerebri admota mortem citius afferret. Si praeterea in animo volvamus quam pauca, quam obſcura id aetatis ſint mentis munera, quae a debito ſenſorii robore quodammodo pendere videntur, haud forſan abs re erit ut ſuſpicemur, parum ejuſdem in infantium ac adultorum ſyſtemate momenti eſſe cerebrum. Hoc nobis dato, facile intelligendum erit, cur infans diu adhuc ſuperſtes talem cerebri plethoram perferre poſſit, quae adulto homini apoplexiam et mortem improviſam ſtrueret.

Si denique, rebus accuratius perpenſis, cauſa jam allata ſemper fere valuiſſe invenietur,

nietur, morbum fortaſſe, de quo pauca haec ſcribere conatus ſum, jure licebit apoplexiam infantilem appellare ; hydrocephali interni nomine, chronico illi affectui ſolum indito, quem cuncta caeteris hydropis generibus conſimilem eſſe evincunt.

Confitendum eſt tamen, hancce theoriam tenui adhuc fundamento inniti ; plurium deſunt ſectionum hiſtoriae, necnon alia multa, quae nobis peritorum poſthac praebebit auctoritas ; hinc nempe momenti quid ſententiae noſtrae accedet, ſi eos quos ipſos, vel quorum germanos, tenerrimis annis morbus hicce corripuerit, aetate jam provectiore apoplexia vel paralyſi tentari comperietur.

Antequam huic diſſertationis parti finis imponatur, neceſſe eſt ut de aliis quibuſdam phaenomenis mentio fiat, quae in cadaveribus ſeſe medicis obtulerunt.

Celeberrimus Whytt intra thalamum nervi optici dextri tumorem detexit, magnitudine vix ab ovo gallinaceo abludentem, intus duriuſculum, colore ſubluteum.

De

De eorum quoque ſectionibus locutus, quos hydrocephalus rapuerat, ſimilem fere tumorem bis in cerebello ſe vidiſſe, me certiorem fecit Gregorius junior, qui, patre admodum dignus, medicinam theoreticam praelectionibus ſuis ornat *. Monro, rei anatomicae profeſſor egregius, et cum illo Petit †, in hujuſmodi cadaveribus ſaepiſſime glandulam pituitariam, vel pinealem, praeter ſolitum tumidam videre. Hydrocephalo laborantem ipſe puerum vidi, cui glandulae cervicales mirum in modum tumuerunt.

Utrumne tamen ex his omnibus quidquam in cauſa morbi revera fuerit, necne potius pro illius effectibus haec habenda ſint, adhuc, ni fallor, dubium maneat neceſſe eſt, dum cerebri phyſiologia, et cujuſque ex partibus ſuis munus, penitus nos lateant. Hoc tantum pro certo novimus, rariuſcule, pro aegrorum numero, quos enecat hicce morbus,

* Vide Praelectiones.

† Academ. des ſciences, 1718, Mem. pag. 121.

morbus, vitia hujuſce generis in cadavere conſpici.

De ſymptomatum quorundam cauſis, ſemeiologia jamdudum adeo ſeſe prioribus partibus neceſſario intexuit, ut plurima repetenda eſſent, ſi cujuſcunque ſigni cauſam ad amuſſim nunc indagare vellem; operae tamen pretium erit, ſummatim hic loci attingere, quae jam fuſius ad praecipua ſigna exponenda dicta ſunt.

Primo igitur, quaecunque cauſa fuerit remota, vel corporis conformatio, nimius capiti admotus calor, vel denique vitium aliquod a percuſſo capite ortum, inuſitato verſus verticem impetu ſanguis moveri videtur; hinc vomitus, qui a conſortio mirabili ventriculum inter atque cerebrum oritur; hinc cephalalgia, calor corporis univerſi, praeſertim vero circa caput auctus; pulſus quoque hinc arteriarum citati; hinc vigilia, ut in phrenitide, et delirium aliquando ferox. Lumen quoque oculi refugiunt, quod retinae vaſa nimio, prout intra cranium ſe res habeant, ſanguine ſcateant.

Poſt

Poſt dies aliquot, ſanguinis rubri congeſtio imminui videtur, quoniam ſigna fere omnia, quae pyrexiam indicarent, magnopere miteſcant. Eodem vero tempore quo languet pyrexia, et ſanguinis rubri ſtimulus deeſſe videtur, ea ſeſe oſtendere incipiunt ſigna, quae cerebrum vi inſolita comprimi indicant; tunc temporis veriſimile eſt, aquam primo in ventriculos effundi. In illos autem potius quam ad externam cerebri ſuperficiem effunditur, quia ſemper aliquantulo humoris in ventriculis invento, ibi vaſa oſculis ſint dehiſcentibus neceſſe eſt; per has itaque facilius vias effluet aqua, cum morbida diſtentio vaſa demum laxiora reddiderit. In ventriculis praeterea ſitus eſt plexus choroidaeus, cujus laxa et pendula quaſi vaſa vi facilius fluidorum cedent, quam quae firmiora ſint.

Effuſus autem humor cerebrum undequaque premit, et illius, quaecunque ſint, muneribus obſtat; hinc univerſae corporis atque animi languent vires; caligant denique oculi, quia humor, thalamis nervorum opticorum

corum incumbens, eo modo nervos ipſos comprimit, atque ideo oculorum viſus aboleſcit, prout alia quaevis in corpore pars torpet, utcunque nervus verſus illam partem tendens magnopere comprimatur.

Poſtrema, denique, quae morbi obſervanda eſt mutatio, cum arteriarum pulſus frequentes admodum et debiles fiant, et membrorum diſtentiones miſerum torqueant, parum morbo huic, vel cauſae ejus, propria eſſe videtur ; ſimilia enim ſub finem febrium aliorumque affectuum ſe oſtendunt, et, corporis tandem viribus confectis, ad ultima jam ventum eſſe teſtantur.

Praeter ſigna haec, quae morbum praecipue indicant, alia quaedam manent, quae explicatu digna exiſtimari poſſunt ; dentibus, ſcilicet, frendunt nonnunquam, et naſum digitis carpere ſolent aegri, illorum more, qui vermibus torquentur. Quandoquidem vero ſaepiſſime vermes eorum inteſtinis inhaereant, qui hydrocephalo laborant, nunquam forſan ſigna, de quibus agitur, invenientur, niſi cum ab ipſis vermi-

bus ortum trahant. Nullo, me fateor, ratiocinio cauſam macularum rubrarum exponere poſſe, quae per varias corporis partes ſpargi interdum obſervatae fuerunt.

DE PROGNOSI.

Perlectis eis quae de hydrocephalo interno ſcripſerunt medici, nemo eſt quin pro comperto habebit, magnopere periclitari quem morbus iſte premat. Ut plurimum vero affirmari licet, quo diutius perſtiterit, eo majus mortis periculum ſubeſſe.

Si ſtupor et coma denique adſit, multo periculoſius eſt, quam ſi, hiſce abſentibus, diu etiam quae praemiſſa fuere manſiſſent. Minime tamen deſunt exempla, ubi, ſtupore urgente, ſuperſtites fuerint aegri. Queis vero arteriarum pulſus debiles et frequentiſſimi fiant, et ſimul artus convellantur, citius pereundum eſt.

DE CURATIONE MORBI.

Quum ſaepius dolerem arte medica invictum fere hydrocephalum graſſari, nihil forſan momenti de curatione proferre potero, cui paucos tantum illo laborantes, ne unum quidem ſuperſtitem vidiſſe contigerit. Ex aliorum tamen auctoritate, quae maxime profecerunt remedia, vel quae profutura videntur, ordine quodam enumerare conabor.

Primo igitur initio, cum de morbi adhuc natura dubitetur, tutiſſimum erit emeticum, necnon catharticum valentius, propinare; utpote quae felici eventu exhiberi poſſint, ſi vel vermibus inteſtina, vel ſordibus ventriculus, gravantur; et, ſi vere hydrocephalus inſtat, minime curationi medicamenta haecce obſtent. Quod ad cathartica vero attinet, reliquis praeſtare hic videtur mercurius dulcis, pro viribus repetitus; quoniam vermibus, ſi adſint, expellendis idoneus eſt;

et ſi hydrocephalus urgeat triplicem ſaepe cathartici doſem, ad alvum liquandam, morbus iſte deſiderat. Remediis tamen hiſce adhibitis, vermes per dejectiones eliminati minime pro indicio habendi ſunt, ex his omnino morbum pependiſſe, niſi mala, quae aegrum gravarent, expulſis vermibus, miteſcant: Si etenim, peracto cathartici necnon emetici munere, adhuc maneant capitis dolor, vomitio, et reliqua quae, de diagnoſi locutus, pro certis fere hydrocephali notis recenſui; tum curationis conſilium (dum intra canales ſuos fluida cohibeantur) ad morbidam illam cerebri plethoram amovendam dirigi debet, quam plurima veram morbi incipientis cauſam eſſe evincunt.

Id efficiendum eſt,

I. Sanguine detracto.

II. Datis catharticis.

III. Veſicatoriis capiti appoſitis.

IV. Setaceis juxta verticem immiſſis.

V. Capitis ſitu idoneo.

VI. Frigore forſan capiti admoto.

VII. Adhibito pediluvio.

I. quod ad ſanguinis detractionem attinet, probe Celſus monuit, ‘ minus intereſſe, quid in corpore intus geratur, quam ‘ quae ſint vires.’ Cum igitur aetas infantilis aegre auxilii genus hoc ſuſtinere valeat, et praeterea per morbi ipſius curſum, corporis vires admodum extenuantur; ob has cauſas, cum morbus aegrum corripuerit, a nimia ſanguinis detractione abſtinendum eſt. Feliciore multo eventu igitur, a temporibus, quae prope mali ſint ſedem, ope cucurbitularum vel hirudinum, emittitur ſanguis, quam ſi e brachio educatur; ſi vero largiorem deſiderat detractionem morbi vehementia, atque aegri vires patiantur, ſecta vena jugulari, cum fructu, ni fallor, mittendus eſt ſanguis. Anne hic licet arteriam temporalem incidere?

II. Catharticorum uſum, ſaeviente hoc morbo, cuncta indicant, niſi ſponte, ſicut nonnunquam accidit, alvus fluat. Antea quidem obſervatum eſt, non niſi valentioribus catharticis, vel mitiorum largis admodum doſibus exhibitis, in hydrocephalo dejici;

jici; quoniam vero nunc temporis vomitio utplurimum adſit, ad ea medicamenta confugiendum eſt, quae nauſeam quam minime cient; hujuſmodi remedium ſe inveniſſe affirmat celeberrimus Gregorius, ſenior, ſolutionem ſalis Glauberi, cui cremoris tartari portio quadam adjecta fuit.

III. Veſicatoria ex eo praecipue hic loci auxilio eveniunt, quod humoris copiam e parte veſicata eliciant; ob hanc cauſam, toti fere capiti imponenda ſunt; et, cuticula remota, partes quaedam ope unguenti epiſpaſtici adeo curandae ſunt, ut ulcera diu trahantur. Cullenus, jure celeberrimus, in praelectionibus ſuis clinicis, hiſtoriam aegri narrat, qui veſicatoriis ad hunc modum impoſitis a morbo hoc convaluit; haud pari tamen cum eventu medicinam hanc illuſtris ille medicus poſtea adhibuiſſe confitetur; quod tamen unquam profuiſſe notum eſt, in morbo tam lethali, auxilium, id medicum experiri decet.

IV. Setacea, ſi ſub locum affectum immittantur, cum primum morbus in aperto ſit, humorem

humorem detrahendo, poſt dies quoſdam levamen afferre poſſunt.

V. Is capitis ſitus eſſe debet, ut, vertice ſuffulcita, ſanguinis verſum cerebrum fluxui pondus ſuum quam maxime obſtet.

VI. Quandoquidem felici cum eventu frigus in phrenitide capiti admoveatur, nonne hic etiam de eo periculum facere licebit?

VII. In phrenitide equidem, cujus cauſa a morbi noſtri vix multum abhorret, pro auxilio ancipiti pediluvium inter medicos habetur: Quoniam vero in febribus, ubi capitis dolor et vigilia aegrum vexant, levamen affert, magnopere illud hydrocephalus deſiderare videtur, quando doloris et vigiliae lenimen admodum exoptantur.

Ob eandem fere cauſam, ad opium forſan confugere liceat, ſi modo febris non ſit vehemens.

Haec de primo curſus ſtadio; quando autem arteriarum tandem pulſus tardiores eveniant, et reliqua adſint, quae, ut antea expoſitum eſt, humorem jam e vaſis turgi-

dis

dis et laxatis effundi teſtantur, pro vero dehinc hydrope morbus habendus eſt, et ſummis viribus contendendum eſt, ut aqua intra ventriculos ſtagnans amoveatur.

Ad aquam e ventriculis amovendam, praeter cathartica et veſicatoria antea collaudata, auxilio fortaſſe medicamenta forent diuretica. Sub hoc nomine plurima incertae admodum virtutis exhiberi ſolent. In omni hydropis genere, ſolutionem cremoris tartari collaudat celeberrimus Home; ſpiritum nitri dulcem alii quidam, prae reliquis, commendant.

Quibus tamen praecipue nunc temporis fidendum eſt, ſunt quae ſtimulo ſuo abſorbentium vires excitent; hujuſmodi ictus videtur eſſe electricus.

Ex omnibus vero, quae effectum hunc edant, ſingularem habere virtutem mercurius deprehenditur. Non deſunt exempla hydropis cujuſcunque fere generis ope medicamenti iſtius depulſi; et, e paucis qui ab hydrocephalo interno convaluiſſe noti ſunt, memoria dignum eſt, longe eorum plurimis,

mis, quorum mihi innotuerint hiſtoriae, mercurium ſub formula quadam propinatum fuiſſe. Prima vero hujuſce remedii laus ex eo oritur, quod feliciſſimo eventu Doctores Percival et Dobſon aegros plures, quos morbus hicce ad orcum fere arripuerat *, delibuto capite unguenti mercuriali, curavere; utrum tamen exinde nobis ſperare liceat, truci huic morbo remedium tandem inventum eſſe, in dubio adhuc reſtat.

Praeter medicamenta quae jam recenſui, hiſtoriam mihi peritiſſimus enarravit medicus, aegri qui, hydrocephalo laborans, ſtupore jam gravatus eſt, et tamen ad ſanitatem perductus fuit, poſtquam largis quibuſdam florum zinci doſibus devoratis, inſignem urinae copiam expuliſſet.

Tempus omnino tererem de cranii perforatione loquendo, quam inepte admodum nonnulli commendant.

His quae de morbi hujus curatione ediſcere potui ſubjicere liceat, facilius eſſe ve-

 nienti

* Vide Med. Comment. vol. vi. pag. 219. et 224.

nienti huic occurrere, quam eum depellere. Quod ad eos attinet, qui vitio haereditario laborare innoteſcant, optima conſtat prophylaxis in exercitatione modica adhibenda, et fonticulis prope verticem inſerendis, ſic ut ulcus non ſanetur, donec elapſa fuerit aetas quae morbo maxime obnoxia eſt.

Hoc modo pueros celeb. Gregorius Pater hydrocephali immunes evaſiſſe vidit, quorum parentes, omiſſa hac prophylaxi, morbus iſte filiis quibuſdam orbaverat.

F I N I S.